

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen VKHS-mallin selkoversio

Suomessa laki määrää, että oppilaalla on oikeus turvalliseen kouluun.
Turvallisessa koulussa kenenkään ei tarvitse pelätä väkivaltaa, kiusaamista, häirintää tai syrjintää.

Käsitteet

Väkivalta voi olla henkistä (esimerkiksi nimittelyä, uhkailua), fyysistä (esimerkiksi lyömistä, potkimista) tai seksuaalista (esimerkiksi koskettelua ilman lupaa).

Kiusaaminen, häirintä ja syrjintä ovat väkivallan muotoja.

Kiusaaminen tarkoittaa, että joku vahingoittaa toista ihmistä tarkoituksella. Kiusaaminen tapahtuu monta kertaa, ei vain yhden kerran.

Kiusaamista on esimerkiksi nimittely, uhkailu, lyöminen tai potkiminen, ryhmän ulkopuolelle jättäminen. Kiusaamista voi tapahtua myös Internetissä.

Häirintä tarkoittaa, että joku loukkaa tai uhkaa toisen ihmisarvoa sanoilla tai teoilla. Häirintää on esimerkiksi nolaaminen muiden edessä, ilkeät kommentit tai viestit, toisen koskettaminen vaikka toinen ei halua.

Syrjintä tarkoittaa, että joku kohtelee toista ihmistä huonommin kuin muita jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden takia. Henkilökohtainen ominaisuus on esimerkiksi sukupuoli, syntymämaa, ihonväri tai vammaisuus.

Kaikki nämä teot voivat olla rikoksia.

Miten koulussa ehkäistään väkivaltaa, kiusaamista, häirintää ja syrjintää?

Aikuisten yhteistyö

- Koulun aikuiset tekevät yhdessä työtä, että koulu on turvallinen ja siellä ei kiusata.
- Koulun aikuisia ovat opettajat, ohjaajat, rehtori ja esimerkiksi kuraattori.
- Koulussa on myös vastuuhenkilö, joka auttaa opettajia selvittämään kiusaamistilanteita.
- Koulun aikuiset ja huoltajat tekevät yhteistyötä.
- Huoltajat voivat aina pyytää apua koulun kaikilta aikuisilta.

Koulussa opetettavat asiat

- Väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä on kielletty.
- Jokainen ihminen on yhtä tärkeä ja arvokas.
- Ketään ei saa syrjiä.
- Koulun aikuiset opettavat oppilaille:
 - miten olla hyvä kaveri
 - tunnistamaan tunteita ja puhumaan tunteista
 - sanomaan "ei" tai "lopetä", jos jokin tuntuu pahalta
 - pyytämään apua aikuiselta.

Miten koulussa puututaan väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään?

1. Koulun aikuinen puhuu oppilaan kanssa, jota on kiusattu koulussa.

2. Sen jälkeen aikuinen puhuu muiden oppilaiden kanssa, jotka olivat mukana.

3. Aikuinen kirjoittaa ylös, mitä tapahtui.

4. Opettaja soittaa tai lähettää viestin huoltajille ja kertoo asiasta.

Jos kiusaaminen jatkuu, koulun aikuiset järjestävät tapaamisen.

Tapaamiseen kutsutaan oppilaat, huoltajat ja esimerkiksi rehtori tai kuraattori.

Jos oppilaista on iso huoli tai väkivalta oli vakavaa, koulun aikuisten täytyy tehdä [lastensuojeluilmoitus](#) tekijästä ja uhrista.

Näin molemmat oppilaat saavat apua.

Jos oppilaan teko on rikos, esimerkiksi pahoinpitely, tekijästä täytyy tehdä myös [rikosilmoitus](#) poliisille.

Suomessa laki suojelee lapsia.

On rikos:

- lyödä lasta
- muuten satuttaa lasta
- koskettaa lasta seksuaalisesti
- lähettää lapselle seksuaalinen viesti tai kuva.

Aikuiset yhdessä pitävät lapset turvassa.

Miten koulussa varmistetaan, että väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä loppuvat?

- Koulun aikuiset varmistavat, että kiusaaminen loppuu.
- Aikuinen kysyy monena eri päivänä kiusatulta oppilaalta, mitä hänelle kuuluu ja onko hänellä turvallinen olo koulussa.
- Koulun aikuinen puhuu myöhemmin uudestaan oppilaiden kanssa. Aikuinen kysyy, onko kiusaaminen loppunut.
- Opettaja voi järjestää kasvatustalkoita tai määrätä jälki-istuntoa oppilaalle, joka on kiusannut tai satuttanut toista koulussa.
- Koulun aikuiset arvioivat, tarvitsevatko oppilaat tai koko ryhmä tukea, jotta kiusaaminen ei jatku.
- Aikuiset voivat pyytää apua esimerkiksi kuraattorilta.